

2018-10-26

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Remissvar: SOU 2018:57, Läsdelegationens betänkande Barns och ungas läsning -ett ansvar för hela samhället

Dnr Ku2018/01470/KO

Sverigefinländarnas delegation och Sverigefinska Riksförbundet, nedan kallade vi, tackar för möjligheten att skriva ett remissvar till Läsdelegationens betänkande: Barns och ungas läsning - ett ansvar för hela samhället.

Vi närmar oss syftet med Läsdelegationens uppdrag -att bidra till mer likvärdiga förutsättningar för en fullgod läsförmåga och lustfyllda läsupplevelser till alla barn och ungdomar- från minoritetsperspektiv med vissa kommentarer och förslag till komplettering av insatser angående barn och ungdomar från de fem nationella minoriteterna.

Vi delar Läsdelegationens problembeskrivning och tillstyrker Läsdelegationens bedömningar och förslag om kartläggning och uppföljning av insatser för läsning i och utanför skolan i enlighet med de nationella målen samt att Läsdelegation vid behov ska lämna förslag till hur detta kan ske inom oförändrade kostnadsramar för den statliga kultur- och utbildningspolitiken.

Delegationens uppdrag att uppmärksamma de vuxnas inställning till läsning är väsentligt ur jämlikhetsperspektivet och tillsammans med uppdraget att samordna läsförnjande insatser och skapa mötesplatser för offentliga och privata aktörer ger goda förutsättningar för fortlevnaden av insatserna.

Vi anser att Läsdelegationen bör rikta särskild uppmärksamhet mot minoritetsbarnens och ungdomarnas läsning vid genomförandet av samtliga insatser som förslagen leder till samt att se över de redan pågående insatserna ur minoritetsperspektiv.

Vi vill särskilt lyfta fram och kommentera följande:

3.6.

Vi stödjer Läsdelegationens förslag att det ska framgå av läroplanen för förskolan att förskolan ska sträva efter att utveckla barnens intresse för litteratur och anser att litteratur på minoritetens språk bör lyftas fram i förslaget.

Vi stödjer också Läsdelegationens förslag att Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram stödmaterial om hur man kan arbeta med litteratur i förskolan i syfte att stärka litteraturens

ställning i det dagliga arbetet i förskolan och anser att likvärdigt stödmaterial bör tas fram på minoritetsspråk.

Vi delar Läsdelegationens bedömning att huvudmännen bör verka för att stärka samverkan mellan förskolor och folkbibliotek i syfte att öka barnens tillgång till språk och litteratur. Samverkan kan påverka till att den i dag mycket begränsade tillgången till barnlitteratur på minoritetsspråken i folkbiblioteken ökar.

4.5.4

Nationella centrum för språkutveckling

Skolverket driver ett nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS).

Det finns även ett nationellt centrum för svenska som andraspråk (NC) som är knutet till Stockholms universitet. Det finns ett stort behov av att upprätta ett språkcentrum för samtliga fem minoritetsspråk.

4.6.

Läsdelegationens bedömning att alla elever, oavsett förutsättningar och behov, ges möjlighet att utveckla en fullgod läsförmåga bör förtydligas med att det innefattar både det svenska språket och minoritetsspråken.

Läsdelegationen bedömer att huvudmännen bör verka för en långsiktigt hållbar kompetens för lärare inom allt från läsinlärning, till läsutveckling och litteraturundervisning. Vidare att insatserna bör utformas på så sätt att lärare ges den kompetens och de verktyg som de behöver för att de ska kunna möta alla elevers olika förutsättningar och behov. Bör gälla även för lärare i minoritetsspråk.

5.6.

I kapitlet aktuell forskning om skolbibliotek har tre viktiga komponenter vad gäller skolbibliotek och dess effekt på elevers lärande kommit fram:

- en kvalificerad bibliotekarie,
- ett brett och varierat utbud av resurser,
- ett gediget samarbete mellan lärare och bibliotekarier.

För att kunna möta kraven för ett välfungerande skolbibliotek i enlighet med dessa komponenter behöver skolorna göra en omfattande ekonomisk satsning över tid. Kostnader för fysiska medier, e-medier, lön och liknande avgifter för en bibliotekarie på minst 20 timmar, personalens kompetensutveckling, och lokalhyra torde innebära en omflyttning av medel inom den statliga kultur- och utbildningspolitiken mot skolbiblioteken. Inte minst för att antalet bibliotek har ökat på grund av att skolbiblioteken med minst halvtidsanställda bibliotekarier räknas med i statistiken. Det vore bra att följa statistiken bakåt för att kunna göra en konsekvensanalys av om och i så fall hur införandet av skolbiblioteken påverkar folkbiblioteken. I biblioteksstatistiken kan man läsa att det fanns 2268 bibliotek i Sverige år 2017, varav 1120 var folkbibliotek och 896 skolbibliotek. Finns det risker för folk i vuxen ålder att inte nås av bibliotekens utbud? En annan farhåga kan vara att bibliotekarier med högskoleutbildning, mestadels kvinnor, kan hamna i deltidsanställning.

Minoritetsskolor möter kostnaden för ett brett och varierat utbud dubbelt i jämförelse med övriga skolor. Det behövs riktade insatser för att likvärdiga förutsättningar för en fullgod

läsförmåga och lustfyllda läsupplevelser till alla barn och ungdomar ska innefatta även minoritetsbarn och ungdomar.

8.2.

Enligt bibliotekslagen ska biblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska. 1,17 procent av antalet titlar på fysiska medier är på något av de nationella minoritetsspråken. Modersmåls lärare i minoritetsspråk är en viktig målgrupp att ge information om hur de kan påverka beställningar till biblioteket för att öka antalet fysiska medier på minoritetsspråk. Man bör även satsa på andra aktörer som kan främja ökandet av antal fysiska medier t. ex organisationer, institutioner, kommuner och landsting.

8.3.2

Enligt en rapport från Svensk biblioteks förening har de svenska folkbiblioteken en mycket begränsad verksamhet riktad mot de fem nationella minoritetsgrupperna. Det bör finnas en nationell verksamhetsplan för att nå ut till de nationella minoriteterna genom uppsökande arbete i hela landet.

9.3.2

Kulturrådet har uppdrag att under perioden 2017-2019 genomföra insatser som har till syfte att främja utgivning och spridning av litteratur på de nationella minoritetsspråken. Vi anser att kulturrådet ska arbeta mer långsiktigt med handlingsprogram för läsfrämjande och de nationella minoriteterna fortsätter att vara en prioriterad målgrupp.

Det är mycket viktigt att ett gott utbud av material och verksamhet på minoritetsspråk finns i förskolan, skolan och biblioteken i hela landet för att stödja läsfrämjandet och att barn och unga kan använda alla sina språk som resurser.

Undertecknas för:

Voitto Visuri

Ordförande

Genom Kimmo Tetri, barn-och ungdomssekreterare

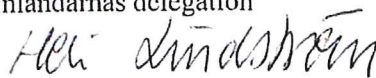
Ruotsinsuomalaisten Keskusliitto/Sverigefinska Riksförbundet

Martti Paanancn

Ordförande

Ruotsinsuomalaisten valtuuskunta/Sverigefinländarnas delegation

Genom Heli Lindström, styrelseledamot

Ruotsinsuomalaisten valtuuskunta/Sverigefinländarnas delegation

